

1. Obiekt

DOM MIESZKALNY – KAMIENICA MIESZCZAŃSKA

2. Czas powstania
ok. poł. XVII w.
przebudowany XIX,
XX w.

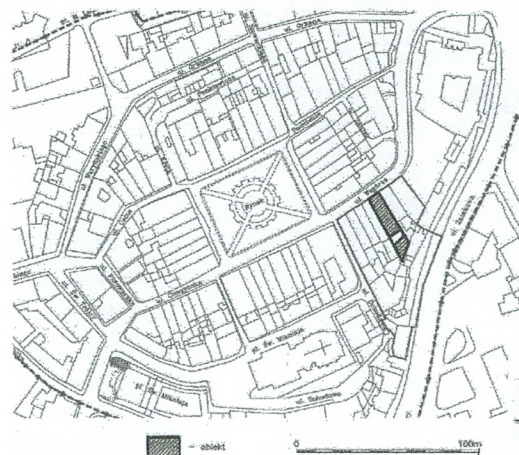
3. Miejscowość

BIELSKO-BIAŁA

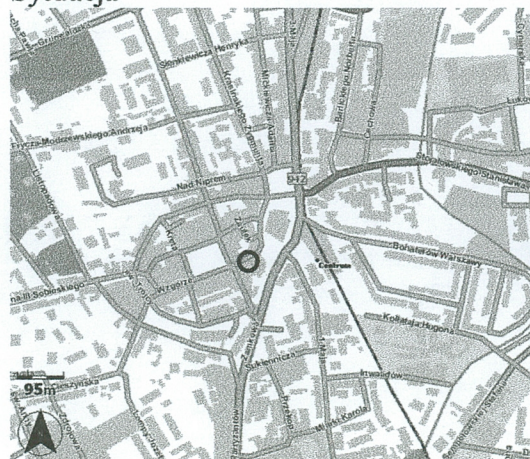
11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

Fot. 1 Fasada

Sytuacja

Orientacja

4. Adres

Ul. Wzgórze 10 i 10a

nr hipoteczny
Księga Wieczysta

Działka nr pb 4/1; pb 4/2

5. Przynależność administracyjna

województwo śląskie
powiat Bielsko-Biała
gmina Bielsko-Biała

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Bielitz do 1918 r. i 1939-45 r.
Bielsko 1918-39 r. i 1945-51 r.
Bielsko-Biała od 1951 r.

7. Przynależność administracyjna przed 31 XII 1998r.

województwo bielskie

8. Właściciel i jego adres

9. Użytkownik i jego adres

Sklep „TIGRA”,
Bielsko-Biała, ul. Wzgórze 10

10. Rejestr zabytków

Nr 89/60 data 26.02.1960
A-54/76 data 1976 r. 26.08.

Budynek o zatartych cechach stylowych. Zbudowany w drugiej połowie XVII w. z wykorzystaniem starszej zabudowy, zwłaszcza w partii piwnic wg projektu nieznanego autora.

Przebudowany na przełomie XVIII/XIX w. z rozbudową w głąb działki. Drobne adaptacje i przebudowy koniec XIX w i pocz. XX w.

Sytuacja: Zlokalizowany na działce siedliskowej wytyczonej w trakcie lokacji miasta w końcu XIII w. w obrębie południowo-wschodniego bloku układu miejskiego. Działka o formie wydłużonego trapezu, zwróconego krótszym bokiem do ulicy Wzgórze, na zapleczu sięgająca rejonu murów obronnych, stąd jej trapezoidalny kształt. Dom o bardzo głębokim trakcie sięgającym 2/3 działki, za nim podwórze i oficyna tylna, ustawiona skośnie do tylnej elewacji domu głównego. Podwórze o rzucie trapezowym, zamkniętym od północy i południa zabudową, od wschodu murem granicznym, od zachodu mur graniczny zlikwidowany. Wnętrze wspólne z podwórzem domu przy ulicy Wzgórze 8.

Materiał i konstrukcja: Murowany z kamienia, z użyciem cegły, zaprawa wapienna i wapienno-cementowa. Tynki wielowarstwowe, wapienne, ostatnie warstwy cementowo-wapienne. Piwnice sklepienie kolebką. Na parterze i piętrze sklepienia z końca XVIII w. Stropy drewniane. Więźba dachowa drewniana, krokwiowo-stolcowa na tramach.

Rzut: Wzniesiony na rzucie bardzo długiego prostokąta zwróconego krótszym bokiem do ulicy. Wielotraktowy.

Bryła: Piętrowy, podpiwniczony w części frontowej.

Dach: Dwuspadowy, o układzie kalenicowym od frontu budynku. W środkowej i tylnej części dach pulpitowy. Budynek frontowy kryty blachą o formie imitującej dachówkę. Nad klatką schodową latarnia wyprowadzona ponad dach, kryta dachem o trzech spadkach, pokryty blachą dachówkową. Dach oficyny pulpitowy, kryty papą.

Elewacje: Fasada kamienicy tynkowana, artykułowana gzymsami kordonowym i koronującym. Trzyosiowa. Okna w górnej kondygnacji prostokątne, obwiedzione skromną opaską ze zwornikiem. W ścianach obok okien wmurowane parami płytki glazurowane w kolorze granatowym. Stolarka o formach tradycyjnych uproszczonych; dwuskrzydłowa ze ślimieniem – wymieniona. Okno parteru – wystawowe o prostej stolarce i dużej szybie w środkowej osi elewacji. W osi południowej wykonano drzwi do sklepu. Obydwa otwory zamknięte górą łukiem koszowym. Drzwi wejściowe do kamienicy w skrajnej osi północnej elewacji, nieco wyższe, zamknięte górą łukiem koszowym. Poniżej łuku rodzaj nadproża – profilowana deska, wsparta na odrzwiach drewnianych. Węgry kamienne, pokryte tynkiem. Stopień kamienny. Drzwi klepkowe dwuskrzydłowe z nadświetlem, prowizorycznie zakrytym płytą paździerzową. Klepki ułożone romboidalnie, nabijane ćwiekami, z gałką uchwyty osadzoną na rozetce. Elewacja tylna (południowa) czteroosiowa z drzwiami do sieni w pierwszej osi zachodniej, z otworem przejścia przekształconym, pierwotnie wspólnym dla nr 8 i 10, obecnie przedzielonym ścianą. W zamurowaniu arkady osadzone współczesne drzwi prostokątne i ćwierćkolisty nadświetle ze szklanymi luksferami. Elewacja tynkowana, bez podziałów. Okna o kształcie prostokąta, bez opasek, skrzynkowe czterokwaterowe ze ślimieniem. **Wnętrza:** Piwnice tylko pod traktem przyulicznym. W piwnicy sklepienie kolebkowe, kamienne być może z XVI w. Zejście schodami kamiennymi, od podestu schody betonowe. Na parterze pomieszczenia użytkowe i mieszkalne w przedniej i tylnej części budynku, rozdzielone klatką schodową zabiegową w środkowym trakcie. Frontowe pomieszczenia sklepienie, tylne przekryte stropem. (c.d. Załącznik nr 1)

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
3 285,5 m ³	312 m ²	budynek mieszkalny	mieszkalno-użytkowy
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.) <ul style="list-style-type: none"> • W 2 połowie lat 70. XX w. wymiana podłóg w budynku frontowym. • W 1976 r. remont oficyny, w związku z uszkodzeniem konstrukcji budynku, na skutek wyburzeń obiektów budowlanych podzamcza. Przemurowano część muru i wzmocniono mury oporowe w części południowej. • W latach 90. XX w. wykonano nowe pokrycia dachu na budynku frontowym z blachy imitującej dachówkę i trzyspadowy dach na latarni, prowizorycznie naprawiono wieżbę dachową i nadmurowano kominy. 		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) <p>Stan ogólny dobry. Widoczne duże zużycie obiektu spowodowane długotrwałym użytkowaniem. Na obróbkach blacharskich ślady korozji. Liczne przecieki dachu w ich obrębie. Czapy nie nadbudowanych kominów osypują się. Wieżba dachowa prowizorycznie naprawiona. Uszkodzony gzyms wieńczący w narożniku południowo-wschodnim. Elewacje obu budynków wymagają konserwacji: spękane, odparzone tynki z tendencją do złuszczeń, miejscami tynk odbity, widoczne liczne zacieki.</p>	
20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie <p>W pracach prowadzonych w budynku kierować się wytycznymi konserwatorskimi zawartymi w <i>Karcie Posesji</i>, będącej elementem opracowanego przez architektów M. Cemplę i A. Cygnarowskiego planu rewaloryzacji bielskiej starówki.</p>			

21. Akta archiwalne i źródła ikonograficzne (rodzaj, numer i miejsce przechowywania)

- Plan Rewaloryzacji Bielskiej Starówki, Dokumentacja Architektoniczno-Konserwatorska, *Karta Posesji*, ul. Wzgórze 10 Kwartal „G”, oprac.: mgr. inż. arch. M. Cempla, mgr. inż. arch. A. Cygnarowski, Przedsiębiorstwo Projektowo-Badawcze A. Cygnarowski; w Archiwum Miejskiego Konserwatora Zabytków Biesku-Białej – bez numeru.
- opr. Beiersdorf Z., Krasnowolski B., *Dokumentacja historyczna*, mps, PKZ Kraków 1980r.; w Archiwum Miejskiego Konserwatora Zabytków Biesku-Białej – bez numeru
- Krasnowolski B. z zespołem, *Studium Historyczno-Urbanistyczne Bielska*, PKZ s. a. 1993r.; w Archiwum Miejskiego Konserwatora Zabytków w Biesku-Białej – bez numeru

22. Bibliografia

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

24. Uwagi różne

Pomieszczenia mieszkalne niedostępne. Brak zgody właścicieli i lokatorów.

25. Opracowanie karty ewidencyjnej

tekst

AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków
mgr Paulina Lis, mgr Krystyna Zgrzebnicka

plany,
rysunki

AB OVO s. c., ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków, Jarosław Lis, Janusz Piech, ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków, wg M. Cempla, A. Cygnarowski, Przedsiębiorstwo Projektowo-Badawcze, ul. Białostocka 11/2, 03-748 Warszawa, Bielsko-Biała 1997 r.

zdjęcia foto

AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków
Jarosław Lis

12 GRU. 2007

miejsce przechowywania negatywów

AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

5 załączników

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
BIELSKO-BIAŁA UL. WZGÓRZE 10 i 10A	DOM MIESZKALNY KAMIENICA MIESZCZAŃSKA	c.d. pkt. 13 OPIS

(c.d. pkt. 13)

Sklepienia w sieni kolebkowe o wykroju koszowym, w pomieszczeniu frontowym i w poszerzonej części sieni w trakcie środkowym kolebkowe z parami stykających się lunet o podciętych spływach, w przechodzie na podwórze połowa kolebki (sień podzielono wzdłuż ścianą), w pomieszczeniach przy klatce schodowej kolebkowe. Sień tunelowa, przebiega przez całą głębokość budynku. W części środkowej poszerza się na obszerne pomieszczenie. W tej części sieni zejście do piwnicy i wejście na klatkę schodową. Drzwi w wejściu do piwnicy jednoskrzydłowe, deskowe spągowe. Klatka schodowa tunelowa, zabiegowa, nakryta wyprowadzoną ponad dach latarnią ze sklepieniem żaglastym, z oknami zamkniętymi koszowo i lizenową artykulacją przy ścianie ogniowej. W tylnym trakcie sień wspólna dla dwóch sąsiadujących budynków, wtórnie podzielona. Układ pierwszego piętra jest prawie identyczny jak układ parteru, lecz bez długiego korytarza. W sieni sklepienie kolebkowe ze stykającymi się parami lunet o pociętych spływach, w sąsiednich pomieszczeniach przy klatce schodowej sklepienia kolebkowe. W pozostałych pomieszczeniach stropy. Strych obszerny, użytkowany do celów gospodarczych.

Wyposażenie: Stolarka drzwi do mieszkań płycinowa z końca XIX w. W sieni drzwi o stolarce dwuskrzydłowej przeszklone z wielokwaterowymi podziałami. W korytarzu i na klatce schodowej szafka ścienna tzw. almaria, o stolarce płycinowej. Stalowe, okute drzwi na strych.

Podwórze: Nawierzchnia betonowa – wylewka i ziemia.

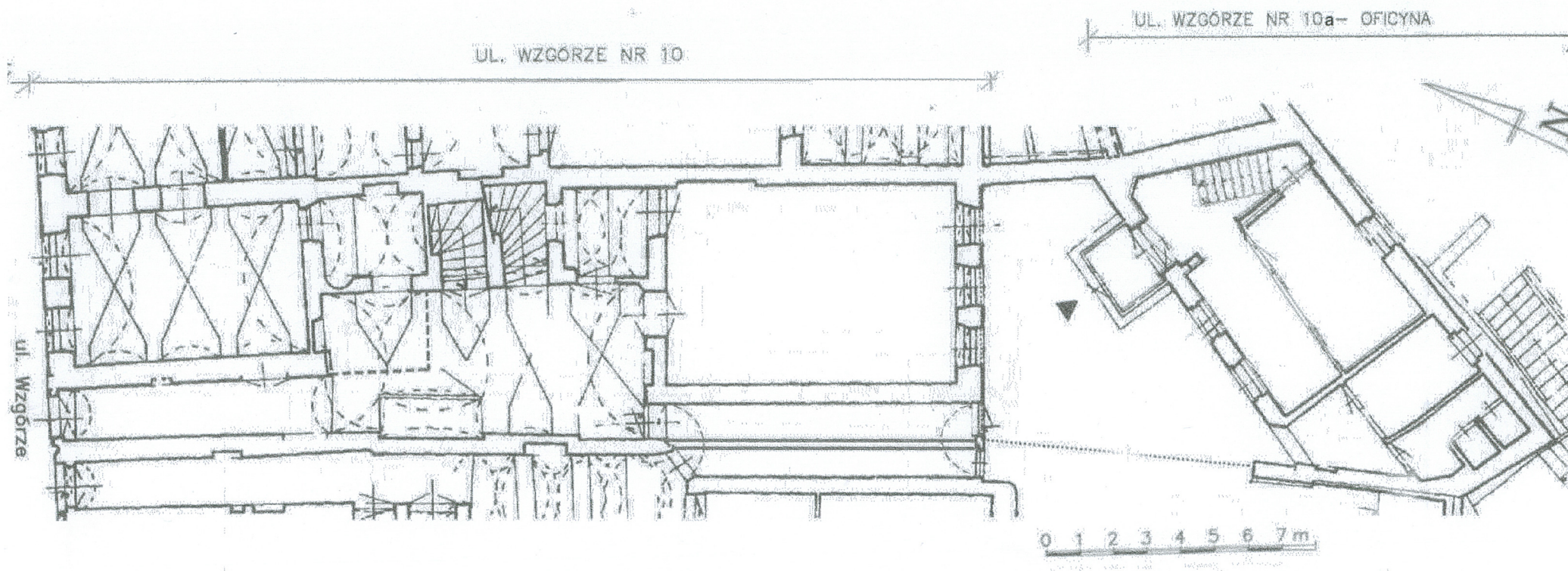
Instalacje: Elektryczna, wodna, kanalizacyjna, telewizja kablowa, telefonia, domofon.

Oficyna: Murowana, tynkowana, kryta papą. Budynek piętrowy, niepodpiwniczony. Na rzucie nieregularnym zbliżonym do trapezu, o układzie wewnątrz na parterze jednotraktowym, na piętrze dwutraktowym, czteroosiowym, w osi skrajnej wschodniej schody. Dach pulpitowy nachylony do podwórza. Elewacja trójosiowa z gzymsem wieńczącym i kordonowym. Przed wejściem na schody drewniany ganek. Okna piętra w płaskich opaskach, stolarka okienna dwuskrzydłowa, czterokwaterowa. Elewacja tylna z nierównomiernie rozmieszczonymi oknami.

Wkładkę założył: AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków: mgr Paulina Lis, mgr Krystyna Zgrzebnicka
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków.

12 GRU. 2007

Rzut parteru.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
BIELSKO-BIAŁA UL. WZGÓRZE 10 i 10A	DOM MIESZKALNY KAMIENICA MIESZCZAŃSKA	FOTOGRAFIE

Fot. 2 Elewacja tylna – południowa budynku frontowego.

Fot. 3 Fasada oficyny.

Wkładkę założył: AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków: mgr Paulina Lis, mgr Krystyna Zgrzebnicka
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków.

12 GRU. 2007

Fot. 4 Sień części frontowej – północnej budynku głównego.

Fot. 5 Sień części tylnej – południowej budynku głównego.

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
BIELSKO-BIAŁA UL. WZGÓRZE 10 i 10A	DOM MIESZKALNY KAMIENICA MIESZCZAŃSKA	FOTOGRAFIE

Fot. 6 Pomieszczenie sieni na parterze budynku głównego.

Fot. 7 Pomieszczenie sieni na piętrze budynku głównego.

Wkładkę założył: AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków: mgr Paulina Lis, mgr Krystyna Zgrzebnicka
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków.

12 GRU. 2007

Fot. 8 Korytarz piwnic

Fot. 9 Schody piwnicy i kamienne węgary wejścia

1. Miejscowość	2. Obiekt (nazwa jak w karcie)	3. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)
BIELSKO-BIAŁA UL. WZGÓRZE 10 i 10A	DOM MIESZKALNY KAMIENICA MIESZCZAŃSKA	FOTOGRAFIE

Fot. 10 Klatka schodowa frontowego budynku.

Fot. 11 Latarnia klatki schodowej

Wkładkę założył: AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków: mgr Paulina Lis, mgr Krystyna Zgrzebnicka
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków.

12 GRU. 2007

Fot. 12 Drzwi na strych.

Fot. 13 Wieżba dachowa.

1. Miejscowość

**BIELSKO-BIAŁA
UL. WZGÓRZE 10 i 10A**

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

**DOM MIESZKALNY
KAMIENICA MIESZCZAŃSKA**

3. Zawartość wkładki (nazwa materiału uzupełniającego)

FOTOGRAFIE

Fot. 14 Dach i latarnia budynku frontowego.

Fot. 15 Dach oficyny.

Wkładkę założył: AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków: mgr Paulina Lis, mgr Krystyna Zgrzebnicka
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: AB OVO s. c. ul. Hoyera 6, 30-898 Kraków.

12 GRU. 2007

Fot. 16 Wnętrze sklepu na parterze budynku frontowego.